

เช้าวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๘ ช่วงรอขึ้นเครื่องบินที่ดอนเมือง เพื่อไปลงที่สนามบินร้อยเอ็ด (และนั่งรถต่อไปสุรินทร์) ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย หนึ่งในสมาชิก สปช. ที่เป็นผู้นำด้านปฏิรูประบบงบประมาณของประเทศ ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา ประเทศยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการกระจายอำนาจ กระจายความเจริญ และสร้างความเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เอาแนวคิด "กระบวนกรางงบประมาณเชิงพื้นที่" (Area-Based Budgeting) มาให้ดู

ภายใต้โมเดลนี้ จังหวัดจะเป็นหน่วยพัฒนา เสนอวงเงินงบประมาณรายจังหวัด และ อปท. จะเป็นหน่วยงบประมาณ ได้รับงบประมาณโดยตรงจากสำนักงบประมาณ

นั่นคือ แต่ละจังหวัดจะต้องมีแผนพัฒนาจังหวัด ที่มีกลไกให้ทุกภาคส่วนในจังหวัดมีส่วนร่วมแสดงความต้องการ และข้อคิดเห็น กลไกนั้นคือเวทีสมัชชาพลเมืองจังหวัด

ในทำนองเดียวกัน จะต้องมีการมีแผนพัฒนาตำบล และเวทีสมัชชาพลเมืองตำบล เป็นกลไกให้ประชาคมในตำบลมีส่วนร่วม ในการวางแผนใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาตำบล

ความท้าทายคือ ทำอย่างไรจะให้กลไกกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมของประชาคมนี้ ไม่ถูกสุขโดยเลื้อยพุ่งใหม่ ไม่ถูกชักจูงโดยผลประโยชน์ของคนส่วนน้อยที่มีสิทธิมีเสียง และไม่ถูกชักจูงโดยความหลงผิดมุ่งประโยชน์ระยะสั้น ประโยชน์เฉพาะส่วน

คำตอบของผมคือ เราต้องสร้างความเข้มแข็งของ [การวิจัยเชิงระบบ](#) และการจัดสรรทรัพยากรเข้าไปสนับสนุนการวิจัยนี้ รวมทั้งจัดให้มีกลไกกำกับดูแลให้ [การวิจัยระบบ](#) นี้ทำ
งานอย่างมีคุณภาพ ตรงเป้า และสื่อสารสังคมกว้างขวาง

ขณะนี้เรามีสภาพปฏิรูปแห่งชาติ ที่กำลังดำเนิน [การปฏิรูป](#) ระบบต่างๆ ของบ้านเมืองอย่างขมุกขมนั้ ผมติดตามอยู่ห่างๆ ได้รับรู้จากกลายมิตรหลายท่านที่เข้าไปอยู่ในวง สปช. ที่มุ่งเปลี่ยนแปลงระบบหรือโครงสร้างการบริหารบ้านเมือง แล้วผมสรุปว่า การเปลี่ยนแปลงระบบที่เราเห็นๆ อยู่ว่าผิดพลาดรุนแรง เช่นระบบการศึกษา ก็จะไม่เป็นการเปลี่ยนในระดับปฏิรูป ฉับพลัน แต่จะเป็นการเปลี่ยนแบบวิวัฒนาการมากกว่า

แน่นอนว่า กระแสปฏิรูปที่กำลังดำเนินการในขณะนี้ จะสร้างกลไกบางอย่างที่เข้าไปขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง กลไกบางอย่างจะเอื้อให้มีการทดลองโมเดลใหม่ เพื่อยืนยันว่า เป็นรูปแบบใหม่ที่ให้ผลดีต่อบ้านเมืองอย่างแท้จริง

แต่เราต้องการกลไกตั้งโจทย์ และเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยสนับสนุนวิวัฒนาการนี้ ให้มีการปรับตัวไปในทางที่ก่อผลดี ต่อบ้านเมืองอย่างแท้จริง ไม่ให้ถูกแรงกดดันจากผลประโยชน์ของคนส่วนน้อย และผลประโยชน์ระยะสั้นของบ้านเมือง เป็นตัวปิดกั้นวิวัฒนาการไปสู่ระบบหรือโครงสร้างที่เป็นคุณต่อบ้านเมืองในภาพใหญ่ และในระยะยาว

ชีวิตที่พอเพียง : ๒๕๐๙. ปฏิรูปบ้านเมืองตัวจริง

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันอังคารที่ 12 พฤษภาคม 2015 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันอังคารที่ 12 พฤษภาคม 2015 เวลา 13:28 น.

วิจารณ์ พานิช

๘ เม.ย. ๕๘

คัดลอกจาก : <https://www.gotoknow.org/posts/590097>